

Дело C-157/24**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

28 февруари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Corte suprema di cassazione (Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

27 февруари 2024 г.

Жалбоподател:

GMG srl, в ликвидация

Отвeтник:

Ministero della Giustizia

Предмет на главното производство

Касационно обжалване на съдебно решение, с което се постановява, че дори при забава в плащането на дължимите суми за предоставяне под наем на средства за подслушване на Procura della Repubblica (италианската прокуратурата) не може да се начисли лихва за забава по смисъла на Законодателен декрет № 231/2002, тъй като правоотношението между страните (дружество наемодател и Ministero della Giustizia (Министерството на правосъдието, Италия) не може да се квалифицира като търговска сделка.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване, на основание член 267 ДФЕС, на правото на Съюза на основание член 267 ДФЕС, по-специално на член 4, параграф 3 ДЕС, на член 47 от Хартата и на член 1, член 2, точки 1 и 2, член 4, параграф 3, и член 10, параграф 1 от Директива 2011/7/ЕС

Преюдициални въпроси

Трябва ли Директива 2000/35/ЕО, изменена с Директива 2011/7/ЕС, и по-специално член 1, член 2, параграфи 1 и 2 и член 4, параграф 3 от нея, да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, която:

а) изключва квалифицирането като търговски сделки по смисъла на директивата на услугите, извършвани срещу възнаграждение от дружества за отдаване под наем на оборудване за подслушване, по искане на прокуратурите, като ги подчинява на материалноправния и процесуалния режим на извънредните съдебни разноски;

б) като по този начин изключва прилагането на предвидените в директивата правила относно лихвите по отношение на горепосочените услуги, предоставени от наемодателите на прокуратурите?

2) Трябва ли Директива 2000/35/ЕО, изменена с Директива 2011/7/ЕС, и по-специално член 10, параграф 1 от нея, да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, която предвижда неопределен срок („незабавно“) за плащане на дължимите възнаграждения на доставчик на услуги, с произтичащата от това възможност кредиторите да не могат да упражнят тези права по действително ефективен и удовлетворителен начин?

Основни разпоредби на правото на Съюза, на които е направено позоваване

Директива 2000/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета 29 юни 2000 г. относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки: съображения 5, 7 и 9

Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки: член 1, член 2, точки 1 и 2, член 4, параграф 3 и член 10, параграф 1, както и съображения 3 и 4

Харта на основните права на Европейския съюз: член 47.

Основни национални разпоредби, на които е направено позоваване

Decreto legislativo del 9 ottobre 2002, n. 231 - Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali (Законодателен декрет № 231 от 9 октомври 2002 г. — Прилагане на Директива 2000/35/ЕО относно борбата със забавяне на плащане по търговски сделки) (GURI, бр. 249 от 23 октомври 2002 г.)

(наричан по-нататък „Законодателен декрет № 231/2002“), изменен с decreto legislativo del 9 novembre 2012, n. 192 - Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180 (Законодателен декрет № 192 за изменение на Законодателен декрет № 231 от 9 октомври 2002 г. за целите на пълното транспониране на Директива 2011/7/ЕС относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки в съответствие с член 10, алинея 1 от Закон № 180 от 11 ноември 2011 г.) (GURI, бр. 267 от 15 ноември 2012 г.): членове 1–5

Decreto del Presidente della Repubblica del 30 maggio 2002, n. 115 - Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di spese di giustizia (Декрет № 115 на президента на Републиката от 30 май 2002 г. — Консолидиран текст на законовите и подзаконовите разпоредби в областта на съдебните разноски) (редовна притурка към GURI, бр. 139 от 15 юни 2002 г.) (наричан по-нататък „TUSG“):

Член 168: „1. Плащането на възнагражденията на съдебните помощници [...] се извършва с мотивирано постановление за плащане на магистрата, разглеждащ делото. 2. Постановлението се съобщава на бенефициера и на страните, включително на прокурора, и подлежи на предварително изпълнение [...]“.

Член 168 bis: „1. Плащането на разходите, свързани с услугите, посочени в член 96 от decreto legislativo 1° agosto 2003, n. 259 (Законодателен декрет № 259 от 1 август 2003 г.), както и на разходите, свързани с използването на тези услуги, се извършва незабавно с постановление за плащане на прокурора, който е поискал или е издал разрешението за извършване на действия по подслушване. [...] 3. Срещу постановлението за плащане може да бъде подадено възражение на основание член 170“ и

Член 170: „1. Срещу постановлението за плащане, издадено в полза на съдебния помощник, [...] бенефициерът и страните в производството, включително прокурорът, могат да подадат възражение. Възражението е уредено в член 15 от decreto legislativo 1° settembre 2011, n. 150 (Законодателен декрет № 150 от 1 септември 2011 г.)“.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 Със заповед за изпълнение от 4 май 2012 г. Tribunale di Venezia (Първоинстанционен съд Венеция, Италия) Ministero della Giustizia (Министерството на правосъдието, Италия) да заплати на GMG srl суми, включващи лихва за забава на основание членове 4 и 5 от Законодателен декрет № 231/2002, като възнаграждение за дейността по отдаване под наем на електронно оборудване за подслушване на телефонни разговори и

проследяване със специални средства, извършена от това дружество в полза на няколко прокуратури.

- 2 **Ministero della Giustizia** (Министерството на правосъдието) подава възражение пред същия съд, който със съдебно решение отменя заповедта за изпълнение и признава на GMG вземане без лихви за забава. Всъщност този съд приема, че услугите, свързани с подслушването и наблюдението със специални средства, не попадат в обхвата на търговските сделки, за които се плаща възнаграждение по критериите на Законодателен декрет № 231/2002, а в обхвата на дейностите на съдебните помощници, за които се плаща възнаграждение по критериите на член 168 и сл. от TUSG.
- 3 Обжалваното първоинстанционно съдебно решение е потвърдено във въззивното производство. GMG подава касационна жалба срещу въззивното решение пред запитващата юрисдикция.

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 **Според дружеството жалбоподател** дейността му по предоставяне на услуги по отдаване под наем на оборудване е търговска сделка по смисъла на Директива 2011/7/ЕС, тъй като представлява предоставяне на услуги срещу заплащане на цена, и следователно трябва да води до начисляване на лихва за забава в случай на забавено плащане.
- 5 Обстоятелството, че услугата е поискана от прокурор, не е пречка за такава квалификация. Всъщност последният, като разрешавал използването на оборудването за подслушване, извършвал същинско приемане на предложението на дружеството доставчик, и по този начин влизал в договорни отношения с него, подчинени на обичайните правила в областта на задълженията и договорите.
- 6 Дори ако напротив въпросните отношения бъдат определени като публични и поради това плащането бъде обосновано от законово задължение като представляващо съдебни разноски, наемодателят във всички случаи следва да получи лихва за забава и следва да може да предяви вземането си и по начин, различен от изрично предвидения в TUSG, а именно постановлението за плащане. Всъщност по-специално това постановление не предвижда решение относно лихвата (законна или за забава) и не е предвиден срок за издаването му.
- 7 **Според Ministero della Giustizia** (Министерство на правосъдието) обаче, от една страна, актът на разрешаване на използването на частно оборудване представлявал упражняване на публични правомощия на публичната администрация, а от друга страна, прокурорът нямал правомощието да обвързва договорно публичната администрация. Освен това Директива 2011/7/ЕС, доколкото се прилага за „държавните възлагащи органи“, се отнася само до търговските сделки, произтичащи от процедура

за възлагане на обществена поръчка, докато GMG е било избрано чрез пряко договаряне.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 8 До 2004 г. не е имало изрични разпоредби за регулирането на разходите за подслушване. Член 5, алинея 1, буква i-bis от TUSG, въведен с Legge n. 311/2004 (Закон № 311/2004), включва към бюджетните разходи, които се предвиждат авансово, както разходите за дейности по проследяване, за които телефонните оператори са задължени по закон, така и свързаните с тези дейности разходи. И за двата вида разходи член 168 bis от TUSG, въведен с dlgs. n. 120/2018 (Законодателен декрет № 120/2018), предвижда, че те следва да се заплащат със съдебно постановление съгласно член 168 от TUSG.
- 9 Според установената практика на Corte di cassazione (Касационен съд) този законодателен избор показва волята на законодателя: а) наемането на оборудване от частни лица, както и евентуалното обслужване от съответния персонал, да се считат за строго присъщи на наказателния процес, и б) съответните разходи да се включат като извънредни разходи, към разходите на правосъдието, следователно без свободно договаряне, както по отношение на етапа на плащане, така и по отношение на етапа на възражение. Следователно, съгласно тази насока, тези разходи могат да бъдат изплатени само от прокурора в производството „незабавно“ (член 168 bis), с мотивирано постановление, което става окончателно при липса на възражение на основание член 170 от TUSG и което представлява основание за заплащане на разходите съгласно член 171 от TUSG.
- 10 Този процедурен модел обаче не предвижда точен срок за приключване на процедурите за проверка на фактурите с оглед на плащането им, а този срок, следва да бъде определен със сигурност, като се вземе предвид датата, на която услугата е била предоставена и на която фактурата е била издадена, не компенсира забавата чрез предвиждане на законна лихва или лихва за забава, нито гарантира на кредитора изпълнително основание с удостоверяване на влизането му в сила в рамките на 90 дни от издаването на постановлението за плащане.
- 11 Това поражда съмнения в настоящия съдебен състав, разглеждащ спора, относно съвместимостта на досегашната установената насока на Corte di cassazione (Касационен съд) с правото на Съюза поради евентуалното противоречие с правната уредба на Съюза, транспонирана в националното право, в областта на борбата със забавянето на плащането по търговските сделки, както и поради противоречие с правото на собственост и с правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес (членове 17 и 47 от Хартата).

Поради това се иска преюдициално тълкуване на съответната правна уредба.

- 12 Запитващата юрисдикция отбелязва, че Европейската комисия вече е образувала производство за установяване на неизпълнение на задължения съгласно член 258 ДФЕС срещу Италия (INFR (2021) 4037) поради неправилното прилагане на разпоредбите на директивата относно забавените плащания.

С оглед на особеното положение на жалбоподателя, който е в ликвидация, и на неопределения брой предприятия, най-вече малки и средни предприятия, които се намират в сходно положение, се иска ускорено разглеждане на преюдициалното запитване.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ